

Received: 17 Apr 2020, Revised: 2 May 2020,

Accepted: 30 May 2020

นิพนธ์ต้นฉบับ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียน
ประถมศึกษาของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 6อัณณา กิจแก้ว^{1*} นิตยา เพ็ญศิริรักษา² พรทิพย์ กิระพงษ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยส่วนบุคคล การเสริมพลังอำนาจ และการสนับสนุนของโรงพยาบาลแม่ข่าย (2) การดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษา (3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การเสริมพลังอำนาจ และการสนับสนุนของโรงพยาบาลแม่ข่าย กับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษา และ (4) ปัญหา อุปสรรคข้อเสนอแนะ การดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษา เขตสุขภาพที่ 6 ประชากรที่ศึกษา คือเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เขตสุขภาพที่ 6 จำนวน 334 คน กลุ่มตัวอย่าง 200 คน สุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วนแต่ละจังหวัด เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามมีความเที่ยง เท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยส่วนบุคคลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 30.97 ปี ศึกษาในระดับปริญญาตรี ปฏิบัติงานตำแหน่งข้าราชการ ได้รับการฝึกอบรมในรอบ 1 ปี ร้อยละ 40.0 การเสริมพลังอำนาจและการสนับสนุนของโรงพยาบาลแม่ข่าย อยู่ในระดับปานกลาง (2) การดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับสูง (3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การเสริมพลังอำนาจ ($p < 0.001$) และการสนับสนุนของโรงพยาบาลแม่ข่าย ($p = 0.003$) และ (4) ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษา คือ กรอกข้อมูลซ้ำซ้อน ระบบการเก็บข้อมูลไม่เป็นมาตรฐาน ผู้ช่วยทันตกรรมมีจำนวนไม่เพียงพอ และข้อเสนอแนะ ควรมีการเสริมพลังอำนาจของผู้บริหารและการสนับสนุนของโรงพยาบาลแม่ข่ายอย่างต่อเนื่องเพื่อการปฏิบัติงานที่ดียิ่งขึ้น ควรมีโปรแกรมในการเก็บข้อมูลที่มีมาตรฐาน และจัดสรรงบประมาณในการทำเรื่องจ้างผู้ช่วยทันตกรรม

คำสำคัญ เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข การเสริมพลัง การส่งเสริมทันตสุขภาพ นักเรียนประถมศึกษา

¹ นิสิตหลักสูตร ส.ม.วิชาเอกบริหารโรงพยาบาล สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

² อาจารย์สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

*Corresponding author: akitaew@gmail.com

Original Article

Factors Related to the Implementation of Dental Health Promotion in Primary Schools Students of Dental Assistants in Health Region 6

Anchana Kitkaew^{1,*}, Nittaya Pensirinapa², Phonthip Geerapong²

Abstract

The objectives of this survey research was: (1) to identify personal characteristics, work empowerment, and support from hospital network, (2) to study dental health promotion implementation in primary schools students, (3) to study relationship between personal characteristics, work empowerment, support from hospital network, and dental health promotion implementation in primary schools students of dental assistants; and (4) to find out problems, obstacles and suggestions regarding on dental health promotion implementation in primary schools students in health Region 6. The study population were 334 Dental Assistants who working in health Region 6, 200 sample were stratified random sampling by proportion of dental assistants in each provinces. The structured questionnaire was used for data collection with reliability of 0.97. Statistic used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and chi-square test. The resulted revealed that: (1) personal characteristics of dental assistants were mostly female with average age 30.97 years, finished a bachelor's degree level, most of position were civil servants, 40.0% of them were trained in 1 year, received work empowerment and support from hospital network at the moderate levels, (2) the dental health promotion implementation in primary schools students was at a high level, (3) factors related to the dental health promotion implementation in primary schools of dental assistants with statistic significant were work empowerment ($p < 0.001$) and support from hospital network ($p = 0.003$); and (4) problems and obstacles of dental health promotion implementation in primary schools in health region 6 was repeated data collection, no standard of data collecting system, and not enough dental assistants, their suggestions were work empowerment by director of hospital health promotion, support from hospital network continuously for better performance, supporting standard program for data collection and plan budget allocation of dental assistants.

Keywords: Dental assistants, Empowerment, Dental Health Promotion, Primary Schools Students

¹ Student in M.P.H. (Hospital Administration) School of Health Science, Sukhothai Thammathirat University

² Lecturer, School of Health Science Sukhothai Thammathirat University

*Corresponding author: akitkaew@gmail.com

บทนำ

การดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนเป็นงานหนึ่งที่สำคัญของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เนื่องจากปัญหาทันตสุขภาพช่องปากเป็นปัญหาที่สำคัญในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษา การสำรวจสถานะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 8 ในปี พ.ศ. 2560¹ พบว่า โรคฟันผุในเด็กอายุ 12 ปี ร้อยละ 52.0 สภาวะเหงือกอักเสบร้อยละ 66.3 การแปรงฟันหลังอาหารกลางวันของเด็กอายุ 12 ปี ร้อยละ 44.7 การบริโภคขนมกรุบกรอบทุกวันพบร้อยละ 32.6 ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด และจากการสำรวจสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนอายุ 12 ปี ของเขตสุขภาพที่ 6 ปี 2560² พบอัตราปราศจากฟันผุ ร้อยละ 44.31 โดยเป้าหมายของประเทศคือ ร้อยละ 52 ค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด (DMFT) ของเด็กอายุ 12 ปี คือ 1.53 ซึ่งต่อคน ค่าเป้าหมายของประเทศไม่เกิน 1.5 ซึ่งต่อคน โดยจังหวัดที่เกิดโรคฟันผุสูงที่สุด คือ ชลบุรี ปราจีนบุรี และสมุทรปราการ ปัญหาสุขภาพช่องปากส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของเด็กทำให้ต้องหยุดเรียนบ่อย น้ำหนัก การเจริญเติบโต และบุคลิกภาพของเด็กลดลง³ จึงเห็นได้ว่าโรคฟันผุเป็นปัญหาอันดับต้นๆ ของเด็กนักเรียนประถมศึกษา ดังนั้นการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพช่องปากที่ดีต่อไป

สถานบริการหลักทางทันตสาธารณสุขของเด็กประถมศึกษาคือโรงพยาบาลแม่ข่ายและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หน้าที่หลักของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล คือ การส่งเสริมสุขภาพช่องปากทุกกลุ่มวัยในระดับปฐมภูมิ และเพื่อเป็นการลดความแออัดในโรงพยาบาลแม่ข่าย โดยผู้ให้บริการทางทันตกรรมในระบบทันตสาธารณสุขประกอบด้วย ทันตแพทย์ เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขและผู้ช่วยทันตแพทย์ ทันตแพทย์

เป็นวิชาชีพที่ขาดแคลน เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขจึงมีบทบาทในการช่วยเติมเต็มหลักในงานด้านทันตสาธารณสุขระดับปฐมภูมิ ทั้งนี้บทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล⁴ ประกอบด้วย การจัดทำฐานข้อมูลสุขภาพช่องปากกลุ่มนักเรียนประถมศึกษา การบูรณาการงานสุขภาพช่องปากจัดงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา การสนับสนุนครูอนามัยให้จัดกิจกรรมส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียน และการประสานงานสื่อสารข้อมูลด้านทันตสุขภาพของนักเรียนกับครูในการสนับสนุนกิจกรรมทันตสุขภาพในโรงเรียน

จากการศึกษาพบการสูญเสียและการคงอยู่ของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข⁵ มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการลาออก ย้ายสายงานจากเหตุผลเรื่องภาระงานที่มากและความก้าวหน้า ผู้วิจัยในฐานะทันตแพทย์ โรงพยาบาลแม่ข่าย เขตสุขภาพที่ 6 เชื่อว่าหากผู้บริหารให้การเสริมสร้างพลังอำนาจในงานตามแนวคิดของแคนเตอร์ (Kanter's Theory)⁶ โดยจัดสิ่งแวดล้อมในการทำงานให้เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข เพื่อให้เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพจะส่งผลให้การดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กมีประสิทธิภาพมากขึ้นจึงสนใจที่จะศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาของ เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 6 โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล การเสริมพลังอำนาจ และการสนับสนุนของโรงพยาบาลแม่ข่าย ของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข 2) เพื่อศึกษาการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษา ของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การเสริมพลังอำนาจ และการสนับสนุนของ

โรงพยาบาลแม่ข่าย กับ การดำเนินงานส่งเสริม
ทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาของเจ้า
พนักงานทันตสาธารณสุข และ 4) เพื่อศึกษา
ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการ
ดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียน
ประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจเพื่อ
ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงาน
ส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษา
ของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 6
ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2562 ถึง 1 พฤศจิกายน
2562 โดยมีตัวแปรอิสระได้แก่ปัจจัยส่วนบุคคล
ของทันตภิบาล การเสริมพลังอำนาจ การ
สนับสนุนของโรงพยาบาลแม่ข่าย และมีตัวแปร
ตามคือการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็ก
นักเรียนประถมศึกษา

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เจ้าพนักงาน
ทันตสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานประจำโรงพยาบาล
ส่งเสริมสุขภาพตำบล เขตสุขภาพที่ 6 โดยศึกษา
หน่วยประชากร จำนวน 8 จังหวัด ประกอบด้วย
จังหวัดสมุทรปราการ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด
ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี สระแก้ว จำนวน 334
แห่ง คำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro
Yamane ได้กลุ่มตัวอย่าง 200 คน โดยสุ่มแบบชั้น
ภูมิตามสัดส่วนแต่ละจังหวัด เกณฑ์คัดเข้า คือเจ้า
พนักงานทันตสาธารณสุขที่ทำงานประจำที่
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เขตสุขภาพที่
6 ทั้งเพศชายและเพศหญิงปฏิบัติงานตั้งแต่ 6
เดือนขึ้นไป เกณฑ์คัดออกเจ้าพนักงานทันต
สาธารณสุขที่ไม่ได้ทำงานประจำที่โรงพยาบาล
ส่งเสริมสุขภาพตำบลและหรือตอบแบบสอบถาม
ไม่ครบตามที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัย ใช้แบบสอบถาม
ประกอบด้วย 5 ส่วน รวมข้อคำถามทั้งหมด 47
ข้อ ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะ
ส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง
การศึกษาสูงสุด การได้รับการฝึกอบรม โดย
ลักษณะเป็นคำถามปลายปิดให้เลือกตอบและ
ปลายเปิดให้เติมข้อความปัจจัยส่วนบุคคล
ประกอบด้วยข้อคำถาม 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการเสริมสร้าง
พลังอำนาจของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข ใช้
แนวคิดของแคนเตอร์⁷ เป็นแนวทางในการสร้าง
แบบสอบถามครั้งนี้ ประกอบด้วยข้อคำถาม 19
ข้อ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ 1) การได้รับอำนาจ 9 ข้อ
ประกอบด้วย การได้รับการสนับสนุน 4 ข้อและ
การได้รับทรัพยากร 5 ข้อ 2) การได้รับโอกาส 10
ข้อ ประกอบด้วย ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน
2 ข้อ การเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ การทำงาน 4 ข้อ
การได้รับรางวัลและการยกย่องชมเชย 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการสนับสนุน
จากโรงพยาบาลแม่ข่าย ประกอบด้วย ปัจจัยด้าน
กำลังคน ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านวัสดุ
อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศและปัจจัยด้าน
การจัดการประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ

ส่วนที่ 4 การดำเนินงานส่งเสริมทันต
สุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาของเจ้า
พนักงานทันตสาธารณสุข ในโรงพยาบาลส่งเสริม
สุขภาพตำบล ตามบทบาทที่กำหนดหรือตามแนว
กระทรวงสาธารณสุขประกอบด้วยข้อคำถาม 13
ข้อ

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับ ปัญหา
อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน
ส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษา
ของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขเขตสุขภาพที่ 6
ซึ่งเป็นคำถามปลาย เปิดประกอบด้วยข้อคำถาม 5
ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือถึงสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรีเพื่อขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ รหัสโครงการ เลขที่17/62R1 ลงวันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2562

2. ทำหนังสือเพื่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี

3. ทำหนังสือจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี ถึงสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในเขตสุขภาพที่ 6 ทุกจังหวัดเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม จำนวน 200 คน

4. ส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มเป้าหมายที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 200 ฉบับ โดยใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม 1 เดือน

5. รวบรวมแบบสอบถามตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามแล้วนำมาประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป

6. การพิทักษ์สิทธิในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีคำชี้แจงในแบบสอบถามกับผู้ตอบแบบสอบถามให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ ประโยชน์ของการวิจัยและสิ่งที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการวิจัย ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ การนำเสนอผลงานวิจัยเป็นภาพรวมไม่ระบุชื่อ สกุลและขอรับรองว่าจะไม่เกิดผลที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ตอบและต่อการปฏิบัติหน้าที่ทางราชการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติวิเคราะห์ สถิติพรรณนาด้วยค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการทดสอบไคสแควร์

การทดสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index ; IOC)

จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านและตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) และนำไปทดลองใช้สอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจำนวน 30 คน ผลการทดสอบพบว่าค่า IOC เฉลี่ย 0.84 โดยสูงกว่า 0.5 ทุกข้อและค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.975

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 ราย จากจำนวนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 334 แห่ง ที่มีเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขที่ทำงานประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ตอบแบบสอบถามจำนวน ร้อยละ 100 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 91.00 มีอายุเฉลี่ย 30.97 ปี โดยร้อยละ 33.50 มีอายุอยู่ระหว่างช่วง 26-30 ปีมากที่สุด ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 70.50 ปฏิบัติงานในตำแหน่งข้าราชการมากที่สุดร้อยละ 52.00 การได้รับการฝึกอบรมในรอบ 1 ปี พบว่าเข้ารับการอบรม 1 ครั้งต่อปีมากที่สุด คือร้อยละ 40.00 เฉลี่ย 1.17 ครั้ง (SD= 1.01)

ส่วนที่ 2 การเสริมพลังอำนาจ การสนับสนุนของโรงพยาบาลแม่ข่าย และการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 6

2.1 การเสริมพลังอำนาจ การเสริมพลังอำนาจมี 2 องค์ประกอบได้แก่ การได้รับอำนาจ และการได้รับโอกาส พบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับการเสริมพลังอำนาจในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.65, SD = 0.57) โดยการเสริมพลังอำนาจด้านการได้รับอำนาจอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$ =

3.84, SD = 0.63) การเสริมพลังอำนาจด้านการได้รับโอกาสอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.47, SD = 0.63) เมื่อการแยกรายด้านการเสริมพลังอำนาจ พบว่า ส่วนการจัดสรรงบประมาณจากโรงพยาบาล ผู้อำนวยการโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลจัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวก การพิจารณาเลื่อนขั้นหรือเลื่อนตำแหน่ง การเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ด้านงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาอย่างสม่ำเสมอ การได้รับโอกาสให้ได้เรียนรู้ประสบการณ์ปฏิบัติงานใหม่ในหน่วยงานต่าง ๆ ที่สนใจ การได้รับการเปิดโอกาสให้ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การยกย่องชมเชยท่านที่ปฏิบัติงานดีเด่น การได้รับสิ่งตอบแทนอย่างคุ้มค่ากับความพยายามในการทำงาน และการประกาศเกียรติคุณผู้ที่มีความประพฤติและผลงานดีเด่นอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ปัจจัยการสนับสนุนจากโรงพยาบาลแม่ข่าย

ปัจจัยการสนับสนุนจากโรงพยาบาลแม่ข่ายในการปฏิบัติงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกำลังคน ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการจัดการ ปัจจัยการสนับสนุนจากโรงพยาบาลแม่ข่ายในการปฏิบัติงาน 4 ด้าน ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.62, SD = 0.59) โดยปัจจัยการสนับสนุนจากโรงพยาบาลแม่ข่ายในการปฏิบัติงานด้านกำลังคน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.57, SD = 0.76) ปัจจัยการสนับสนุนจากโรงพยาบาลแม่ข่ายในการปฏิบัติงาน ด้านงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.56, SD = 0.68) ปัจจัยการสนับสนุนจากโรงพยาบาลแม่ข่ายในการปฏิบัติงานด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$ = 3.70, SD = 0.67) ปัจจัยการสนับสนุนจากโรงพยาบาลแม่ข่ายในการปฏิบัติงานด้านการจัดการ อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$ = 3.69, SD = 0.71)

2.3 การดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ประกอบด้วยตัวแปร 4 ด้าน 1. จัดทำฐานข้อมูลสุขภาพช่องปากกลุ่มนักเรียนประถมศึกษา 2. บูรณาการงานสุขภาพช่องปากจัดงานส่งเสริมสุขภาพ 3. สนับสนุนครูอนามัยให้จัดกิจกรรมส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียน และ 4. ประสานงานสื่อสารข้อมูลด้านทันตสุขภาพของนักเรียนกับครูในการสนับสนุนกิจกรรมทันตสุขภาพในโรงเรียน พบว่าการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$ = 4.04, SD = 0.55) โดยด้านจัดทำฐานข้อมูลสุขภาพช่องปากกลุ่มนักเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$ = 4.16, SD = 0.57) ด้านบูรณาการงานสุขภาพช่องปากจัดงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน ประถมศึกษาอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$ = 4.23, SD = 0.60) ด้านสนับสนุนครูอนามัยให้จัดกิจกรรมส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$ = 3.78, SD = 0.77) ด้านประสานงานสื่อสารข้อมูลด้านทันตสุขภาพของนักเรียนกับครูในการสนับสนุนกิจกรรมทันตสุขภาพในโรงเรียน อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$ = 3.80, SD = 0.74)

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคลของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข การเสริมพลังอำนาจ การสนับสนุนของโรงพยาบาลแม่ข่าย กับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข ในเขตสุขภาพที่ 6

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข กับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข ในเขตสุขภาพที่ 6

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ได้แบ่งกลุ่มของคะแนนการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาของทันตภิบาลเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ต่ำและปานกลาง กลุ่มที่ 2 ระดับสูง เพื่อนำมาทดสอบความสัมพันธ์ด้วยไคสแควร์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขกับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข ในเขตสุขภาพที่ 6 (n =200)

ปัจจัยส่วนบุคคล	การปฏิบัติงาน		X ²	df	p-value
	ต่ำและปานกลาง	สูง			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
เพศ					
ชาย	16 (88.9)	2 (11.1)	1.265	1	0.372 ^a
หญิง	141 (77.5)	41 (22.5)			
อายุ					
ต่ำกว่า 25 ปี	47 (75.8)	15 (24.2)	1.402	2	0.496
26-35 ปี	67 (77.0)	20 (23.0)			
มากกว่า 35 ปี	43 (84.3)	8 (15.7)			
ตำแหน่งงาน					
ลูกจ้างชั่วคราว	33 (68.8)	15 (31.3)	3.557	1	0.059
พนักงานราชการและข้าราชการ	124 (81.6)	28 (18.4)			
ระดับการศึกษาสูงสุด					
ต่ำกว่าปริญญาตรี	40 (75.5)	13 (24.5)	0.392	1	0.328
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	117 (79.6)	30 (20.4)			
การได้รับการฝึกอบรม					
ไม่ได้รับการฝึกอบรมรอบ 1 ปี	45 (81.8)	10 (18.2)	0.822	2	0.663
ได้รับการฝึกอบรม 1 ครั้ง/ปี	63 (78.8)	17 (21.3)			
ได้รับการฝึกอบรม >1 ครั้ง/ปี	48 (75.0)	16 (25.0)			

a = Fisher's Exact test

จากตารางที่ 1 สรุปปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ตำแหน่งงาน การศึกษาสูงสุด และการได้รับการฝึกอบรมไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเขตสุขภาพที่ 6

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการเสริมพลังอำนาจกับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขในเขตสุขภาพที่ 6 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการเสริมพลังอำนาจ กับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขในเขตสุขภาพที่ 6 (n =200)

การเสริมพลังอำนาจ	การปฏิบัติงาน		X ²	df	p-value
	ต่ำและปานกลาง	สูง			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
ได้รับการเสริมพลังน้อย	92 (89.3)	11 (10.7)	14.7	1	<0.001
ได้รับการเสริมพลังมาก	65 (67.0)	32 (33.0)			

จากการวิเคราะห์พบว่าคนที่ได้รับการเสริมพลังน้อยจะมีการปฏิบัติงานต่ำถึงปานกลางร้อยละ 89.3 ปฏิบัติงานระดับสูงร้อยละ 10.7 ถ้าได้รับการเสริมพลังมากจะมีการปฏิบัติงานต่ำถึงปานกลาง ร้อยละ 67.0 ปฏิบัติงานระดับสูงร้อยละ 33.0 หรือเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขที่ได้รับการเสริมพลังมากจะปฏิบัติดีมีสัดส่วนมากกว่าคนที่

ที่ได้รับการเสริมพลังน้อยซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการสนับสนุนจากโรงพยาบาลแม่ข่ายในการปฏิบัติงาน กับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข ในเขตสุขภาพที่ 6 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการสนับสนุนจากโรงพยาบาลแม่ข่ายในการปฏิบัติงานกับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขในเขตสุขภาพที่ 6 (n =200)

ปัจจัยการสนับสนุนจากโรงพยาบาลแม่ข่ายในการปฏิบัติงาน	การปฏิบัติงาน		X ²	df	p-value
	ต่ำและปานกลาง	สูง			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
ได้การสนับสนุนน้อย	94 (86.2)	15 (13.8)	8.5	1	0.003
ได้การสนับสนุนมาก	63 (69.2)	28 (30.8)			

จากการวิเคราะห์พบว่าคนที่ได้รับการสนับสนุนจากโรงพยาบาลแม่ข่ายน้อยจะมีการปฏิบัติงานต่ำถึงปานกลางร้อยละ 86.2 ปฏิบัติงานระดับสูงร้อยละ 13.8 ถ้าได้รับการสนับสนุนจากโรงพยาบาลแม่ข่ายมากจะมีการปฏิบัติงานต่ำถึงปานกลางร้อยละ 69.2 ปฏิบัติงานระดับสูงร้อยละ 30.8 หรือเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขที่ได้รับการสนับสนุนจากโรงพยาบาลแม่ข่ายมากจะปฏิบัติระดับสูงมีสัดส่วนมากกว่าคนที่ได้รับการสนับสนุนจากโรงพยาบาลแม่ข่ายน้อยซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพ ในเด็กนักเรียนประถมศึกษา ในเขตสุขภาพที่ 6

พบว่าการจัดทำฐานข้อมูลสุขภาพช่องปากกลุ่มนักเรียนประถมศึกษา การบูรณาการงานสุขภาพช่องปากจัดงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สนับสนุนครุอนามัยให้จัดกิจกรรมส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียน การได้รับทรัพยากร การได้รับการสนับสนุน การได้รับการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ การทำงาน การได้รับรางวัล และการยกย่องชมเชยจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและปัจจัยการสนับสนุนจากโรงพยาบาลแม่ข่ายในการ

ปฏิบัติงาน พบปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ร้อยละ 25 ร้อยละ 21 ร้อยละ 20 ร้อยละ 18 และร้อยละ 24 ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 6 พบว่า

ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ตำแหน่งงาน การศึกษาสูงสุดและการได้รับการฝึกอบรม ไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข สอดคล้องกับการวิจัยของใจดาว คัททะจันทร์⁸ ได้ทำการศึกษากการสนับสนุนจากองค์การ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขในจังหวัดร้อยเอ็ดพบว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานทันตสาธารณสุข การศึกษาของมัลลิกา เทพอ่อน⁹ พบว่าเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลเขตสาธารณสุขที่ 11 คุณลักษณะส่วนบุคคลด้านตำแหน่งไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานทันตสาธารณสุข การศึกษาของนางสาวนฤมล เอี่ยมพงษ์ไพบูลย์¹⁰ พบว่าระดับการศึกษาเป็นตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน ทันตสาธารณสุขของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดกาญจนบุรี การอบรมหรือไม่ได้อบรมซึ่งสอดคล้องกับจากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติ งานของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขในสถานบริการสาธารณสุข เขตตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุขที่ 17 ของ จิราวัฒน์ ชื่นรุ่งโรจน์¹¹ แต่แตกต่างกับการวิจัยของ หนึ่งฤทัย จันทนาริ¹² พบว่าระดับการศึกษาตำแหน่งและการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานวิจัยของ

เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาอาจเป็นเพราะเป็นงานพื้นฐานที่เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขจะต้องดำเนินงาน ตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายและเป็นตัวชี้วัดที่ต้องใช้ในการประเมินผลงาน

ความสัมพันธ์ระหว่างการเสริมพลังอำนาจกับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาพบว่าเสริมพลังอำนาจมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขในเขตสุขภาพที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าการเสริมพลังอำนาจจากการปฏิบัติงานจะมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วศกร แก้วทิพย์¹³ เรื่องปัจจัยส่วนบุคคล การเสริมสร้างพลังอำนาจในงานและความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ ของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขในภาคใต้พบว่าปัจจัยการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานมีความสัมพันธ์กับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าการได้รับรางวัล การยกย่องชมเชยและการยอมรับของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขอยู่ในระดับปานกลางที่น้อยที่สุดผู้บริหารและผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ควรมีการเสริมพลังอำนาจแก่เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง ควรรยกย่องชมเชยประกาศเกียรติคุณผู้ที่ปฏิบัติงานดี เพื่อเป็นขวัญกำลังใจและแรงจูงใจในการทำงาน นอกจากนี้ควรสนับสนุนความก้าวหน้าส่งเสริมการศึกษาหรือการอบรมเพื่อนำไปพัฒนาการปฏิบัติงาน

ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของโรงพยาบาลแม่ข่ายกับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษา พบว่าปัจจัยการสนับสนุนจากโรงพยาบาลแม่ข่าย มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานส่งเสริมทันต

สุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข ในเขตสุขภาพที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อมีการสนับสนุนที่ตีมาจากการปฏิบัติงานดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนายสำราญ ปีตากุลติก¹⁴ พบว่าการสนับสนุนจากองค์กรความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเครือข่ายบริการ ที่ 11 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกับแนวคิด เกี่ยวกับการสนับสนุนจากองค์กรของ ทองหล่อ เดชไทย¹⁵ ได้กล่าวว่าความสำเร็จของการดำเนินงานมีปัจจัยพื้นฐาน ที่ใช้ในการบริหารที่สำคัญ 4 ประการ คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ สิ่งของ (Material) และวิธีการจัดการ (Method) ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการบริหารและการสนับสนุนจากผู้บริหาร จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าด้านกำลังคนและงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง โรงพยาบาลแม่ข่ายจึงควรให้การสนับสนุนด้านกำลังคน โรงพยาบาลแม่ข่ายอาจต้องหมุนเวียนเจ้าหน้าที่ไปช่วยในพื้นที่ที่มีนักเรียนมากโดยบริหารจัดการภาพรวมรายอำเภอส่วนด้านงบประมาณ ควรจัดสรรวางแผนงบประมาณ ให้เพียงพอกับความต้องการแต่ละพื้นที่

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียน ประถม ศึกษาในเขตสุขภาพที่ 6 กลุ่มตัวอย่างได้เสนอปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะมากที่สุด ด้าน จัดทำฐานข้อมูลสุขภาพช่องปากกลุ่มนักเรียนประถมศึกษา ร้อยละ 25.0 ปัจจัยการสนับสนุนจากโรงพยาบาลแม่ข่ายในการปฏิบัติงานร้อยละ 24.0 โดยพบการกรอกข้อมูลซ้ำซ้อน ระบบการเก็บข้อมูลไม่เป็นมาตรฐาน ผู้ช่วยทันตกรรมมีจำนวนไม่เพียงพอ ข้อเสนอแนะควรมีโปรแกรมในการเก็บข้อมูลที่มีมาตรฐาน และ

จัดสรรงบประมาณในการทำเรื่องจ้างผู้ช่วยทันตกรรม

งานวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่าการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อยู่ในระดับสูง ความสัมพันธ์ระหว่างการเสริมพลังอำนาจ การสนับสนุนของโรงพยาบาลแม่ข่ายกับ การดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษา มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข ในเขตสุขภาพที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพื่อการพัฒนาคุณภาพงานทันตสาธารณสุขชุมชน การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขที่ทำงานเชิงรุกประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ควรมีการเสริมพลังอำนาจอย่างต่อเนื่องและให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก และช่วยแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนางานทันตสาธารณสุขชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมศึกษาที่ดีขึ้นของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขควรมีการเสริมพลังอำนาจจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และการสนับสนุนของโรงพยาบาลแม่ข่ายและการศึกษาครั้งนี้พบปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้อง และสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนา

1. ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารเพื่อเพิ่มโอกาสความก้าวหน้าควรปรับหลักสูตรสายงานเพื่อเพิ่มระดับตำแหน่งให้สูงขึ้นใกล้เคียงกับวิชาชีพอื่น ๆ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงานนอกจากนี้ ควรสนับสนุน ให้โอกาสความก้าวหน้าอื่น ๆ เช่น สนับสนุนให้อบรมหรือลาศึกษาต่อ รวมถึงการยกย่องชมเชยให้การยอมรับนับถือเมื่อปฏิบัติงานสำเร็จ ตามเป้าหมาย

2. ข้อเสนอแนะต่อโรงพยาบาลแม่ข่าย ควรให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ครุภัณฑ์ทันตกรรมให้เพียงพอและเหมาะสมกับการใช้งาน และเพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพบริการจึงควรเสนอเพื่อสนับสนุนให้มีผู้ช่วยงานทันตกรรมประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เพ็ญศิริรักษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ พรทิพย์ กิระพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.สุลี ทองวิเชียร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่แนะนำในการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิดจนสำเร็จอย่างสมบูรณ์ รวมทั้งขอขอบพระคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ขอขอบพระคุณนายแพทย์วิศิษฐ์ ผลสวัสดิ์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเกาะจันทร์ ที่ให้การสนับสนุนขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ทันตแพทย์ หัวน้ำฝ้าย ทันตสาธารณสุข เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ในเขตสุขภาพ 6 ทุกท่านและขอขอบคุณพระคุณ บิดา มารดา ครอบครัวักจแก้ว ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนในการทำงานวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข.กรมอนามัย. สำนักทันตสาธารณสุข. รายงานการสำรวจสภาวะทันตสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 8 ประเทศไทย พ.ศ. 2560. นนทบุรี; 2561.
- สำนักงานเขตตรวจราชการสาธารณสุขเขตสุขภาพที่ 6. รายงานสถานการณ์การดำเนินงานทันตสาธารณสุขเขตสุขภาพที่ 6; 2560.
- สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย. รายงานการสำรวจสภาวะทันตสุขภาพระดับประเทศ ครั้งที่ 8 . กรุงเทพฯ ; 2552.
- กระทรวงสาธารณสุข. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. คู่มือการให้บริการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล. กรุงเทพฯ: บริษัททีคิว จำกัด; 2552.
- สมาคมทันตภิบาลแห่งประเทศไทย. ทศวรรษทันตภิบาลไทย บันทึกทันตภิบาลไทย. วารสารหมออนามัย. 20, 1 (กรกฎาคม – สิงหาคม); 2553.
- Kanter, R.M. Men and women of the corporation. 2nd ed. New York Basic Book; 1993.
- Kanter, R.M.. Frontiers of management. United States of American A Harvard Business; 1997.
- ใจดาว คัมพะจันทร์. การสนับสนุนจากองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขในจังหวัดร้อยเอ็ด [วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต]. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2553.
- มัลลิกา เทพอ่อน. แรงจูงใจที่มีผลต่อสมรรถนะหลักของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล เขตสาธารณสุขที่ 11[วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต]. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2554.
- นฤมล เอี่ยมพงษ์ไพบูลย์. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานทันตสาธารณสุขของบุคลากรในสถานอนามัยจังหวัดกาญจนบุรี[วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช; 2553.
- จิลาวัณย์ ชื่นรุ่งโรจน์. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน

- ทันตสาธารณสุขในสถานบริการสาธารณสุข
เขตตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุขที่ 17[
วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหา
บัณฑิต]. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช; 2555.
12. หนึ่งฤทัย จันทนารี. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์
กับการดำเนินงานวิจัยของเจ้าหน้าที่
สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัด
อุทัยธานี[วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศา
สตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช; 2551.
13. วศกร แก้วทิพย์. ปัจจัยส่วนบุคคลการ
เสริมสร้างพลังอำนาจในงานและความยึดมั่น
ผูกพันต่อองค์กรของเจ้าพนักงานทันต
สาธารณสุขในโรงพยาบาลภาคใต้[วิทยานิพนธ์
ปริญญาสาธารณสุขศาสตร มหาบัณฑิต].
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช;
2551.
14. สำราญ ปิตากุลดิลก. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการ
ปฏิบัติงานของทันตภิบาลในโรงพยาบาล
ส่งเสริมสุขภาพตำบลในเครือข่ายบริการที่ 11
สำนักตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข
[วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหา
บัณฑิต]. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช; 2556.
- 15.ทองหล่อ เดชไทย. หลักการบริหารงาน
สาธารณสุข. กรุงเทพฯ: สามเจริญพาณิชย์;
2545.